

Belićevu štetu. Uz mnogo, doista mnogo topline i razumijevanja piše o političkim nedaćama koje su Ivšića zaustavljale u znanstvenom i radnom naponu. Ako je tko mogao razumjeti, to je doista bio Hamm koji je podijelio sličnu sudbinu.³⁵

Nekrolog završava ovako:

„Bio je po svojim shvaćanjima daleko ispred svoje okoline i po poniranjima u strukturu jezika ispred svojega vremena. Odgojio je generacije lingvista a nikad nije govorio o tome da je stvorio lingvističku školu. Bio je skroman i povučen, i tako je – skromno i povučeno – u siječnju 1962. i umro.“³⁶

Temeljne su misli iz Hammova nekrologa zaživjele ili su postale predmetom promišljanja suvremenijih istraživača Ivšićeva djela.

Nastavit će se u sljedećem broju

PITANJA I ODGOVORI

IGRATI SE

U većini današnjih normativnih rječnika hrvatskoga književnog jezika izmiješani su utjecaji dvaju naglašavanja naslovnih glagola, a to se odražava i u našoj priopćajnoj praksi. Samo Hrvatski enciklopedijski rječnik u golemoj većini pruža prave podatke. Sva naglasna zbrka drugih hrvatskih normativnih rječnika proizlazi iz naglasaka same osnovnice: igrati (se) i igrati (se). Odatle je razumljivo da će, s obzirom na prenošenje kratkosilaznoga naglasaka na prednaglasnicu, sve složenice od prvoga lika glasiti: doigrati, izigrati i tako jednako svih dvanaestak prefigiranih glagola, koliko ih od te osnovnice ima u hrvatskome književnom jeziku, a složenice od osnovnice igrati (se),

s obzirom na to da se ne prenosi na prednaglasnicu uzlazni naglasak, glasit će: doigrati, izigrati i tako opet svih dvanaestak glagolskih složenica.

Budući da Hrvatski enciklopedijski rječnik polazi od osnovnice igrati (se), u njemu su svi podatci sustavni, ako se uzme da je lik doigrati tiskarska pogreška.

Sad ćemo navesti četiri naglasna uzorka dotičnih glagola: jedan od glagola igrati (se) i drugi od njegovih složenica, treći od osnovice igrati (se) i četvrti, opet, od njezinih prefigiranih glagola:

infinitiv: igrati (se)

prezent: igrām, igrāš, igrā, igrāmo, igrāte, igrājū

imperfekt: igrāh, igrāše, igrāše, igrāsmo, igrāste, igrāhu

³⁵ Ivšićeva i Hammova sudbina čudno su prepletene – Ivšić ulazi u hrvatsko jezikoslovlje iste godine kada je Josip Hamm rođen – 1905.; i Ivšić i Hamm bili su zapriječeni u svom znanstvenom radu zbog neslaganja s vladajućima – Hamm je za NDH prognan u svoj rodini Gat, a Ivšić u Oriovac; na Ivšićev je prijedlog Hamm 1948. imenovan docentom za slavensku filologiju i na koncu, Hamm je Ivšiću, svomu učitelju, napisao nekrolog pun topline i poštovanja za osobu i struku, a ipak ostajući na razini znanstvene objektivnosti.

³⁶ Josip Hamm, In memoriam Stjepan Ivšić (13. VIII 1884 – 14. I 1962), Slovo, Zagreb, 1962., br. 11. – 12., str. 190.

imperativ: ìgrāj, ìgrājmo, ìgrājte
 prilog sadašnji: ìgrajūći
 pridjev radni: ìgrao, ìgrala, ìgralo
 pridjev trpni: ìgrān, ìgrāna, ìgrāno

infinitiv: zàigrati (se)
 prezent: zàigrām, zàigrāš, zàigrā, zàigrāmo,
 zàigrāte, zàigrājū
 aorist: zàigrāh, zàigrā, zàigrā, zàigrasmo,
 zàigraste, zàigrāše

prilog prošli: zàigrāv, zàigrāvši
 pridjev radni: zàigrao, zàigrala, zàigralo
 pridjev trpni: zàigrān, zàigrāna, zàigrāno
 Sve prefiksalsne složenice: dòigrati, izigrati
 (se), nàigrati, nàigrati (se), òbigrati, pòigrati
 (se), pròigrati, ràzigrati (se), ùigrati (se), ùzigrati
 (se) naglasno ponašaju kao zàigrati (se).

infinitiv: ìgrati (se)
 prezent: ìgrām, ìgrāš, ìgrā, ìgrāmo, ìgrāte,
 ìgrājū

imperpekt: ìgrāh, ìgrāše, ìgrāše, ìgrāsmo,
 ìgrāste, ìgrāhu
 imperativ: ìgrāj, ìgrājmo, ìgrājte
 prilog sadašnji: ìgrajūći
 pridjev radni: ìgrao, ìgrala, ìgralo
 pridjev trpni: ìgrān, ìgrāna, ìgrāno

infinitiv: zàigrati (se)
 prezent: zàigrām, zàigrāš, zàigrā, zàigrāmo,
 zàigrāte, zàigrājū

aorist: zàigrāh, zàigrā, zàigrā, zàigrasmo,
 zàigraste, zàigrāše
 prilog prošli: zàigrāv, zàigrāvši
 pridjev radni: zàigrao, zàigrāla, zàigrālo
 pridjev trpni: zàigrāo, zàigrāna, zàigrāno

U Naglasku u hrvatskome književnom jeziku¹ osnovnica ìgrati (se) ide u prvi, nepromjenljivi naglasni tip kao i složenica zàigrati se, tek je između tih dviju naglasnih jedinica razlika u tonu unutar kračine.

Budući da su baš likovi ìgrati (se) i zàigrati (se) potvrđeni u zapadnome novoštokavskom naglašavanju, a uz to su im cjeloviti uzorci sustavno utvrđeni u dvama normativnim izvorima: u Hrvatskome enciklopedijskom rječniku te u Naglasku u hrvatskome književnom jeziku, može se smatrati da su upravo takvi likovi najprikladniji u hrvatskome književnom jeziku.

Nije naodmet i ovdje istaknuti kako su naglasni likovi prvih uzoraka, oni od osnovnice ìgrati se i složenice nàigrati (se) bliži i svim hrvatskim idiomima s književnim jezikom na vrhu nego što bi bili likovi od osnovnice ìgrati (se) i složenice zàigrati (se) sa svim njihovim preinakama.

Stjepan Vukušić

JEREVAN



sim samog naziva jezika, naroda i zemlje, najčešći je pojam vezan uz neki jezik naziv njegove prijestolnice. U slučaju Armenije to je grad *Jerevan*, koji se u našem tisku i priručnicima češće viđa kao *Erevan* pa se tako i izgovara premda

se izvorno tako ne zove. Oblik *Erevan* duboko je ukorijenjen u našoj literaturi, čemu razlog mogu biti stariji oblici *Erivan* i *Iravan*, koji se nisu zadržali, zatim posrednički oblici te sama činjenica rijetke pojavnosti Jerevana u našem kulturnom okružju.

Slavenski jezici, uz neke iznimke, nemaju izvornih riječi koje počinju samogla-

¹ Vukušić, Stjepan, Ivan Zoričić, Marija Grasselli-Vukušić, 2007., Globus. Vidi: IX. Literatura, str. 665. – 668.